

ERHVERVSJURA

Afskaffelse af revisionspligten øger risikoen for kriminalitet

REVISION: En svensk undersøgelse har gravet i, hvad afskaffelsen af revisionspligten for de mindre selskaber har betydet.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

For ret præcist 10 år siden indførtes den første afskaffelse af revisionspligten for de helt små selskaber på baggrund af et ønske om at lempe de "administrative byrder" for virksomhederne herhjemme.

Uanset at en del interessenter dengang enten talte imod afskaffelsen eller i hvert fald ikke for, blev den gennemført, og i 2010 blev grænsen for, hvornår man som selskab kan fritages for revision, hævet yderligere.

I forbindelse med 2010-forhøjelsen af den "revisionsfri bundgrænse" skulle Erhvervsstyrelsen evaluere på den skete lempelse. Jeg har tidligere i disse spalter omtalt såvel afskaffelsen som senere udvidelsen af det revisionsfri område.

Særligt i relation til risikoen for, at en lempelse af revisionspligten kunne medføre en øgning af mængden af kriminalitet i virksomhederne, påpegede styrelsen i 2006 blot, at en revisor i gennemsnit kun stod for opdagelsen af 2 pct. af den i virksomhederne op-

dagede kriminalitet, og i 2010 henviste man i lovens forarbejder til, at »SØK har i den forbindelse undersøgt, om der har været straffesager med gerningsperioder i det for denne evaluering relevante tidsrum. SØK konstaterer på grundlag af undersøgelsen, at der ikke har været straffesager, som involverer virksomheder, der har fravalgt revision.«

På den baggrund blev der i forarbejderne konkluderet: »Den lempede revisionspligt har således ikke inden for SØK's område medført øget omfang af den konstaterede økonomiske kriminalitet.«

Det er af mange grunde uhyre vanskeligt at undersøge, hvilken sammenhæng der måtte være mellem manglende revision og mængden af økonomisk kriminalitet i virksomhederne. Dels antager alle med indsigt i området, at mørketallet er stort, især hvis man medtager alle overtrædelser af bogførings-, regnskabs-, og skattelovgivning, dels påvirkes antallet af anmeldelser på området typisk af de til enhver tid værende kontrolinstanser og deres aktivitet: Har Skat ressourcer og prioriteringslyst til at foretage mange og tætte kontroller? Har Erhvervsstyrelsen tid og lyst til at reagere på supplerende oplysninger

fra revisor, og har kurator fortsat energi og gåpåmod til at anmelde mulige overtrædelser begået op til konkursen? Hertil kommer, at risikoen for, at lovovertrædelser forbliver uopklarede, alt andet lige må være større, hvor ingen revisor kommer i virksomheden, end i de virksomheder, hvor revisor kommer.

Nu har den svenske Ekobrottsmyndighed (en pendant til SØIK) imidlertid offentliggjort en undersøgelse, hvor man forsøger at grave lidt dybere i dette spørgsmål. En af konklusionerne i rapporten er, at afskaffelsen af revisionspligten er en risikofaktor for, at selskaber anvendes som middel til at begå kriminalitet.

Den 1. november 2010 blev helt små svenske selskaber således fritaget for revisionspligt, hvis de højst havde 3 ansatte, en omsætning på 3 mio. kr. og en balance på 1,5 mio. kr. Altså betydeligt mindre selskaber, end dem der i dag er fritaget for revisionspligten her i landet.

Undersøgelsen blev foretaget ved at analysere de anmeldelser, der var indgået til myndigheden, og herefter se på mængden af selskaber, hvor man ikke havde revi-

sor, og de selskaber, hvor man havde revisor. Samtidig lagde man et snit på selskaber stiftet før den 1. november 2010 og efter denne dato.

Endelig inddelte man de anmeldte virksomheder i tre grupper: gruppe A, hvor man vurderede, at selskaberne var stiftet med henblik på at begå økonomisk kriminalitet, gruppe B, hvor selskaberne oprindeligt var stiftet med et legalt formål for øje, men hvor man senere havde begået kriminalitet, og endelig gruppe C, hvor selskaberne vurderedes til at være helt igennem legitime, men hvor der på grund af sløseri og sjusk var begået lovovertrædelser.

I gruppen af helt igennem legitime selskaber var der en svag overvægt af selskaber, hvor der var valgt en revisor, i mellemgruppen var der ikke nogen signifikant forskel mellem selskaber med og uden revisor, men i den gruppe, hvor selskaberne blev vurderet til at være stiftet med kriminalitet for øje, var der en overvægt af selskaber, hvor man ikke havde valgt revision.

Særligt markant var det i den gruppe af selskaber, der var stiftet efter den 1. november 2010, hvor revisionspligten altså var blevet afskaffet for

”

En af konklusionerne i rapporten er, at afskaffelsen af revisionspligten er en risikofaktor for, at selskaber anvendes som middel til at begå kriminalitet.

de helt små selskaber. Her havde 65 pct. af de selskaber, der var blevet anmeldt, fravalgt revision.

Der er tale om en analyse af en ret lille mængde data (anmeldelser til ekobrottsmyndigheden i Stockholm i en periode på to måneder fra primo april til primo juni 2015) i alt 325 selskaber.

Ved at bryde denne mængde ned i mindre enheder er det klart, at der er hæftet en ikke ubetydelig usikkerhed på tallene. Konklusionerne er derfor ikke klippefaste. På den anden side er der ikke mig bekendt gjort andre seriøse forsøg på at gå "bagom" regnskaberne med eller uden revisionspligt andre steder i Norden. Op til 2010-ændringen havde Erhvervsstyrelsen således indskrænket sin undersøgelse til at vedrøre overtrædelser af årsregnskabsloven, som umiddelbart kunne aflæses af selve regnskabet.

I undersøgelsen nævnes – dog uden nærmere dokumentation end sig præcision – at der er indikationer på, at kvaliteten af årsregnskaberne er dalet siden fritagelsen for revisionspligten.

Ekobrottsmyndigheden afstår fra at anbefale en genindførelse af revisionspligten, men foreslår i stedet, at man kunne indføre en meget begrænset obligatorisk regnskabsassistance/-gen-nemgang.

Herhjemme kunne man overveje, om man skulle udvide det område (mellemstore og store klasse B-virksomheder), hvor man kan vælge mellem revision og udvidet gennemgang til at omfatte også de virksomheder, der blev fritaget i 2010.

Ikke blot ville man derved sikre en udefrakommende kontrollants tilstedeværelse i virksomheden, man ville også – hvilket ligeledes den svenske undersøgelse fremhæver – kaste "hvidvasknettet" længere ud igen, idet en revisor er omfattet af underretningspligten i hvidvaskloven.

En svensk undersøgelse af anmeldte selskaber viser, at blandt de selskaber, der var stiftet efter afskaffelsen af revisionspligten for små selskaber, havde 65 pct. fravalgt revision.

Arkivfoto: Mads Nissen/Polfoto

